

VENDÉGVÁRÓ ÉRTÉKEK, PROGRAMOK

A TermészetBÚVÁR melléklete

Őrségi Nemzeti Park

Készült a Magyar Telekom támogatásával

Magyar
Telekom

EMBER ÉS TERMÉSZET HARMÓNIAJA AZ ŐRÁLLÓK FÖLDJÉN

W as megye délnyugati sarkában találjuk ezt az erdőkkel és ligetekkel szabdaltnyörű tájat, ahová a honfoglaló magyarok a nyugati kapu védelmére őrállókat telepítettek. Innen a táj neve: Őrség.

Az Őrség hazánk olyan tájegysége, ahol a lakosság a honfoglalás óta folyamatosan egy helyben él, megtartva hagyományait, családneveit. Az egymást váltó nemzedékek a természettel harmóniában alakították ki a táj arculatát, kisparsellás paraszti gazdálkodásukkal és tájba simuló épületeikkel megteremtve hosszú távon fenntartható sokszínűségét.

A természeti, kultúrtörténeti és néprajzi értékek megóvására az Őrségi Nemzeti Park ügyel 2002. március 1-je óta. Hazánk tizedik nemzeti parkja az 1970-es években életre hívott Őrségi és Szentgyörgyvölgyi Tájvédelmi Körzetet olvasztotta magába. Jellegzetes tájegységei az Őrség, a Vend-vidék, a Rába folyó szabályozatlan völgye, a Belső-Őrség és a Vasi Hegyhát egy kis darabja. Területe 43 933 hektár, ebből fokozottan védett 3104 hektár.

A Rába Sárvarig terjedő szakasza Magyarország egyik legtermészetesebb állapotban megmaradt folyóvize. Különleges értékeinek megőrzéséért 2006. szeptember 29-én felkerült a nemzetközi jelentőségű vizes élőhelyek védelmére alapított Ramsari területek listájára. Az itt fellelhető természeti értékek három fontos élőhelyhez kötődnek: a rétekhez, az erdőkhöz és a lápokhoz.

A nemzeti park területének 63 százalékát erdők borítják, így meghatározó a természetvédelmi, gazdasági és tájképfőmáló szerepük. A térség legjellemzőbb erdőtürsulásai a mézskerülő erdeifenyvesek, amelyek az emberi tájhasználat következtében alakultak ki. Jellemző, máshol ritkaságnak számító növényeik a korpafüvek, a körtikék, az áfonyák, a pajzsikák és a csarab, míg az erdőszegélyeken a fecsketarjics. Az őshonos bükkösök jellegzetes cserjéje a farkasboroszlán, a kakasmandikó, az erdei ciklámen, a nagy

Hajnál az Őrségben

völgyecsillag és a zalai bükköny. A patkokat kísérő égerligetekben felbukkan az osztrák zergevirág és a struccpáfrány.

A szabályozatlan medrű, kanyargós Rába folyót puha- és keményfajligetek kísérik. Tavasz derekán virágszönyeg borítja ezeket az erdőket. Helyenként tömeges a hóvirág, a tavaszi tőzike, a csillagvirág, a tyúktarj és a keltike. Nemzetközi védelem alatt áll a tarkalepke és a törpeszender, amelyek üde erdei lágyszárú növénytürsulásokhoz kötődnek.

A kétélűek számos fajával büszkélkedhetnek az erdei és erdőszéli vizes élőhelyek. Különösen jelentős a hegyvidéki elterjedésű sárgahasú unka, alpesi götte, alpesi tarajosgötte és a gyepi béka állománya. A Vend-vidéken az árnyas, nyirkos erdőkben főleg eső után találkozhatunk foltos szalamandrával és erdei siklóval.

Az Őrség és a Vend-vidék madárvilágának érdekessége a hegyvidéki, illetve északi fajok dombvidéki előfordulása. Számos hegyvidéki faj – a süvöltő, a csíz, a búbos cinege, a kormosfejű cinege, a hegyi fakusz, a kis légykapó, a hegyi billegető, az erdei szürkebegy – gyakran kerül szem elé. A két királykafaj fészkelése az Alpok közelségét jelzi. Bizonyos fajok, mint a közép fakopáncs, a fülemüle és a rövidkarmú fakusz, az Alpok lábánál érik el elterjedésük nyugati határát.

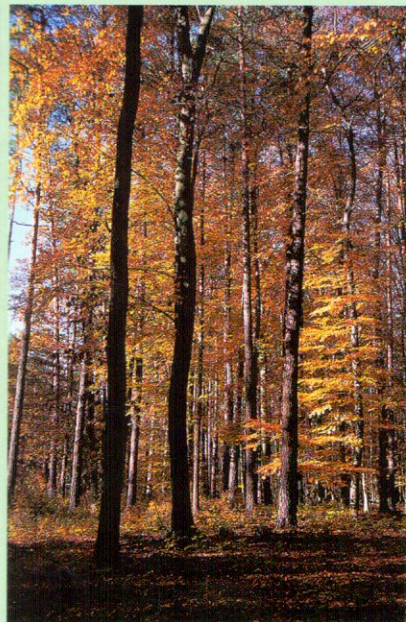

Lomb- és tűlevelű erdők növénye a fecsketarjics

Lápréteken él a szépséges sárgaliliom

lya. A gyakoribb zöld küllő mellett tekintélyes állománya él itt a szürke küllőnek, amely az Őrség Különle-

Őszi erdő

Nyugati alfajként az Őrségben jelenik meg először a kormos varjú. A déli elterjedésű füleskuvik felbukkanását valószínűleg a szlovén állomány terjeszkedése magyarázza. A bükkösökben fekete harkály és kék galamb költ, az Őrségi elegyes erdőkben országosan is számottevő a sajtósan táplálkozó darázsölyv állománya. Az idős, elegyes erdőkben az embertől távol költ a fekete gó-

A kanyargó Rába

ges Madárvédelmi Terület egyik jelölőfaja.

Magyarország és a nyugati határvidék legnépesebb, százötven-kétszáz egyedre becsült *siketfajdnépesége* az Őrség tölgy- és büккеgyes fenyeveseiben élt – az ausztriai előfordulástól eléggé elszigetelten. A fajt utoljára 1965 nyarán Szalafő hátrában észlelték hazánkban.

Az erdők kiemelkedő értékét mutatja, hogy a nemzeti park területén három erdőrezervátumot is kijelöltek. Ezek kutatására kiemelt figyelmet fordít a nemzeti park.

Az erdőket természeti értékekben rendkívül gazdag rétek tagolják. Különösen értékesek és sok védett növénynek adnak otthont a patakokat kísérő nedves kaszálórétek. Az itt található fontosabb védett növények a *zergeboglar*, a *csillagos nárcisz*, a *szibériai nőszirm*, a *kígyógyökerű keserűfű*, a *buglyos szegfű*, a *sárgaliliom*, a *kenyérbel-cickafark*, a *réti palástfű* és a *kormistárnics*. A nedves réteken *vízisiklóval* és *részisiklóval* találkozhatunk.

A domboldalakon fajokban gazdag, száraz hegyvidéki jellegű kaszálórétek találhatók. Itt él a védett *agárkosbor*, a *sömörös kosbor*, a *szártalan kankalin*, a *kígyónyelv*, a *szártalan bábakalács*, az *őszi füzértekerics* és a *krajnai pacsirtafű*. A virágzó réteken ritka, védett gombafajok fordulnak elő, jelezve a terület hagyományos (külterjes) művelését, szennyezésmentes állapotát. Kiemelkedő vé-

A Vend-vidéken található hazánk egyik legnagyobb alpesigöte-állománya

Meggypiros mellényéről könnyen felismerhető a süvöltő

dett érték a *rózsaszínű nedűgomba*. A gyepterületeken gazdag rovarfauna él, sok lepkefajjal.

Az Őrségben és a Vend-vidéken fellelhető lepkék és szitakötők egy részének európai szintű védelmét a Berni Egyezmény is előírja. Közülük a láprétek és az üde magas kőrös növénytársulások ritkasága a *vérfügboglar* és a *sötétaljú boglar*. A veszélyeztetett fajok európai vörös könyves listáján szerepel a *kétcsikos hegyi szitakötő*, amelyet egyetlen őrségi patak mentén figyelhetünk meg. A száraz domboldalak gyepein találkozhatunk a különleges életmódú, feltűnően szép *rablópillével*. De van itt *erdei*, *sárgás* és *piros szitakötő* is. Különleges madártani értékek hordozói az őrségi dús füvű, üde rétek, ahol ritka fészkelőként a fokozottan védett *haris* is szép számmal előfordul.

A nagy mennyiségű csapadék jóvoltából a vidék rendkívül gazdag forrásokban és bővizű patakokban. Számos növénytani értéket hordoznak a tájban megbúvó kisebb-nagyobb lápok.

A tőzegmohás lápok és láprétek általában kis kiterjedésűek, a forrás-

sok kifolyása környékén vagy lefolyástalan területeken alakulnak ki. Országosan a legtöbb tőzegmohás láp az Őrségben és a Vend-vidéken van. A tőzegmohák itt nemcsak e társulásokban, hanem lápréteken, magassásosokban, fűzlápokban és nedves erdefenyvesekben is megjelennek. Magyarországi reliktumként az egyik legnagyobb érték a *Fekete-tavi dagadóláp*, amely egyben a Szala (Zala) forrásvidéke. Hazánkban csak itt él a *szürkés sás*. Szintén

agárkosbor, májusban a ritkább sömörös kosbor. Nyár végén, szeptemberben virít az *aprócska kosbor* és az *őszi füzértekerics*. Nem védett, de igen értékes faj a nyár derekán virágzó *krajnai pacsirtafű*. Októberben az *őszi kikerics* színesíti rózsaszínes virágaival a gyümölcsösök alját.

A vegyszerhasználat nélkül művelt idős gyümölcsfaligetek kitűnő élőhelyei számos odúlakó madárfajnak. Itt költ a *füleskuvik*, a *búbos ban-*

Életkép az őserdőben

védett érték a *kereklevelű harmatfű*, a *keskeny- és széleslevelű gyapjúsás*, a *vidrafű* és a *füles fű*. A ritka és veszélyeztetett, bár nem védett fajok közé tartozik a *töviskés sás*, a *fekete sás* és nedűgombafajok.

A régi hagyományos őrségi és vend-vidéki parasztporták képehez hozzátartozott a házakat körülvevő gyümölcsös. A házaktól távolabb, a meredekebb domboldalakon kialakított *kaszálógyümölcsös* tág hálózatban álló fáival mindmáig a tájkép egyik jellegzetes alkotóeleme. Itt tavasztól késő ősziig értékes növényfajok pompáznak a rendszeres kaszálás és szénalehordás következtében.

Márciustól nyílik a *zsbavirágnak* nevezett *szártalan kankalin*. Áprilisban díszlik a „kakukkvirág”-ként is emlegetett lilás rózsaszín virágú

ka és a *seregély* is. Rendszeresen találkozhatunk cinegékkel, *nyaktekerics*-cel, *zöld* és *hamvas küllővel*, míg télen *fenyőrigócsapattal*. Az emlősök közül az odvas gyümölcsfák lakója a *közönséges denevér*, a *kései denevér* és a *szürke hosszúfűlű denevér* is.

A nemzeti park tiszta vizű *patakjaiban*, *vízfolyásaiban* nagy számban találunk ritka tegzes-, kérész- és álkérészfajokat. Kiemelkedő érték a *karéltai kérész*, amely hazánkban csak a Kerca-patak mentén fordul elő. A Rába és a vend-vidéki meg őrségi patakok fokozottan védett ritkasága a *dunai ingola*, amelynek meghatározó hazai szaporodó állományát találjuk ezen a vidéken.

A Rába igen gazdag halfaunájának része a *magyar bucó*, a *német bucó* és a *selymes durbincs* nagy állománya. A vízfolyások és halastavak fo-

Üde lápréteken virít a kiggyókerű keserűfű

kozottan védett emlőse a *vidra*, legzetes nyomait a Rábánál, a Kerkánál és a Vadása-tónál mindig megtalálhatjuk. A térség állattani értékét növeli a Rába kavicszátonyain, szigetein fészkelő *kis lile* és *billegető cankó*.

Az őrési táj jelenlegi képének kialakulásában fontos szerepet játszott az önellátó, természetközeli kisparaszti gazdálkodás. A terület természeti adottságai elsősorban az állattenyésztésnek és az erdőgazdálkodásnak kedveztek.

Ritkán kerül szem elé a pompás nedűgomba

A kisparaszti erdőkezelést a szála-
ló gazdálkodás jelentette. Az erdőkben legeltettek, makkoltattak, almot gyűjtöttek és fát termeltek. Így a különféle fafajok és -korosztályok jelenléte változatos erdőszerkezet kialakulását eredményezte. Ezeket az erdőket a lombkorona változó záródása, a többszintű faállomány és a

folyamatos erdőborítás jellemzi, amely több élőlény fennmaradásához teremt élő-, szaporodó- és táplálkozóhelyet. A nemzeti park saját kezelésű erdeiben a biológiai sokféleséget legjobban megőrző, a folyamatos erdőborítás kialakulását elősegítő gazdálkodási módokat (fokozatos felújítást, szálalást, pro sylvia módszert) honosították meg.

A XVIII. század végéig itt is a rideg állattartás volt a legelterjedtebb, majd áttértek az istállózó állattartásra. A nemzeti park most a tájra jellemző magyar tarka szarvasmarha állományát tartja fenn külterjesen. Ez a génmegőrzés mellett a gyepek és a legelők fenntartásához is hozzájárul. Kiemelt program a térségre szintén jellemző hidegvérű muraközi ló visszatenyésztése egy kivészőben levő fajta megmentésének szándékával.

A hűvösebb, csapadékosabb éghajlat és a talaj nem kedvez a növénytermesztésnek. A szántóföldi művelésre az úgynevezett bakhátas gazdálkodás volt jellemző. A szántók a laposabb részeken, általában a dombtetőkön helyezkedtek el, ahol elsősorban rozstot, illetve takarmánynövényként árpát, zabot, valamint kölest, hajdinát, burgonyát, káposztát, répát, tökféléket, lent és kendert vetettek.

A tőkertemesítés mintegy százéves múltra tekint vissza. A tők magjából olajat ütnek, a többi részét pedig állatok etetésére használják. A nemzeti park – talán országosan is egyedülálló módon – gyomrezervátumot tart fenn, amivel az intenzív gazdálkodás és vegyszerezés miatt veszélybe került, ritka gyomnövények fennmaradását szeretné elérni.

A domboldalak extenzív kaszálógyümölcsösöknek adnak otthont. Ezek olyan régi, hagyományos gyümölcsfajtákat őriznek, mint a búza-ér szilva, a zab-ér körte, a pogácsalma és a tökalma. A gyümölcsök egy részét aszalták, lekvárt főztek és pálinkát is készítettek belőlük. Az őrési emberek a gazdálkodás mellett az erdei melléktermékeket, a gombákat, az erdei gyümölcsöket, a mézet és a gyantát is természetesen hasznosították. A nemzeti park több mint száz helyi fajtából álló gyümölcsöskertet, fajtagyűjteményt hozott

Zánót-hangyaboglárka őszi vérfűn

Cseresznyevirágzás

Már áprilisban hozza virágát az agárkosbor

létre az eltűnőben levő hagyományos gyümölcsfajták megmentésére.

Az összegyűlt vizek hatására a völgytalpakban dús fűvű kaszálórétek alakultak ki. Ezeket évente kétszer, május végén–június elején, illetve augusztus végén–szeptember elején kaszálták.

Az Őrség egykori órállói aombok tetején, erdei irtásokon alakították ki telephelyeiket. Ezek a néhány házból, hozzájuk tartozó gazdasági épületekből és udvarokból álló településrészek a szerek.

A Vend-vidék települései az Őrséghez hasonló vonásokat mutatnak. Ott a szórvány településforma

a jellemző. A lakóházak egymástól több száz méterre épültek a domboldalakra vagy dombtetőkre.

Az Őrségben a XVIII. század végéig a fa volt a hagyományos építőanyag. A boronaépületeket a földre helyezett erős tölgyfagerendák alapozták meg, a falakat pedig fenyőgerendákból készítették keresztvá-
ges csapolással. A vakolat szalmatörékes sárolás volt, amelyet meszeltek, illetve az alsó részen agyaggal kentek be. A tetőt rozsszalmával – zsuppal – vagy fazsindellyel fedték. Az ablakok eleinte kicsik voltak, kevés fényt engedtek be, inkább a szellőzést szolgálták. A Rába mentén főként tömés házakat építettek a XVIII. század derekától, részben a tiltó rendelkezések, részben a természeti

Nemzetközi hírv freskók az Árpád-kori veleméri templomban

BEMUTATÓHELYEK

● Pityerszeri Népi Műemlékegyüttes (Szalafő, Pityerszer)

A helyszínen megőrzött és berendezett műemlékegyüttes épületei szemléletesen példázzák lakóik hagyományos életmódját és kulturális örökségét. A múzeum megtekintésén túl hagyományos kézműves mesterségek kipróbálására is lehetőség nyílik. A múzeum területén színvonalas kézművesbolt és széles gasztronómiai kínálatú pajtabüfé is működik.

Nyitva tartás: április 1-je és október 31-e között, keddtől vasárnapig 10–18 óráig, június 1-jétől augusztus 31-éig, hétfőtől vasárnapig 10–18 óra között.

Érdeklődni: Fertő–Hanság és Őrségi Nemzeti Park Igazgatóság

Harmatfű Természetvédelmi Oktatóközpont

Cím: 9941 Őriszentpéter, Siskaszer 26/A

Telefon: 06-94/548-034.

E-mail: orseginp@onp.kvvm.hu

● Harmatfű Természetvédelmi Oktatóközpont – Gombakiállítás 9941 Őriszentpéter, Siskaszer 26/A

Az Őrség jellemző gombafajait lifo-lizált (fagyasztva szárított) formában bemutató állandó kiállítás egész évben megtekinthető.

● Csörgőalma Gyümölcsöskert 9941 Őriszentpéter

A kert azokat a régi, helyi, őrségi, vend-vidéki és hetési – szerencsére még meglevő – gyümölcsfajtákat mutatja be, amelyek permetezés, vegyszerezés nélkül is szépen teremnek, jól ellenállnak az időjárás szeszélyeinek, és ízletes, zamatos gyümölcsöt érlelnek.

A régi hagyományos őrségi, vend-vidéki, hegyháti, hetési és göcseji parasztporták képéhez hozzátartozott a házakat körülvevő gyümölcsös, valamint a házaktól távolabb, a meredekebb domboldalakon kialakított kaszálógyümölcsös, amely tág hálózatban álló fáival mindmáig a tájkép egyik jellegzetes alkotó-eleme.

Népi műemlék lakóház Szalafő-Pityerszeren

SZÁLLÁSHELYEK

● Harmatfű Természetvédelmi Oktatóközpont

9941 Őriszentpéter, Siskaszer 26/A
Az öt nyolcágyas (emeletes ágyak) szobájú, étkezési célra és előadások megtartására is alkalmas közösségi helyiségű és negyven fő részére felszerelt melegítőkonyhás modern szállásépület erdei iskolai és kirándulócsoporthoz, valamint bakan-

● Kirándulás az „Őrállók útján”

A résztvevők betekintést nyerhetnek a Szala-völgy élővilágába, megismerhetik a hagyományos őrségi háziállatfajtákat, valamint a Pityerszeri Népi Műemlékegyüttes értékeit. A túra során kuriózumot jelenthet a kecskesajt megkóstolása és a tökmagolajütés archaikus módszerének megtekintése.

Kerékpárosok a pankaszi haranglábnál

csos és kerékpáros turistacsoportoknak kínál egész évben eszményi szálláslehetőséget.

● Keserűszeri Vendégház

9941 Őriszentpéter, Keserűszer 17.
A négy négyágyas szobával egész évben üzemelő vendégház csendes erdei környezetben várja a pihenni és kirándulni vágyó családokat, baráti társaságokat, kisebb diákcsoportokat és egyesületeket. Az udvaron harminc fő részére van sátorozási lehetőség.

A vendégház üdülési csekk beváltóhelyeként működik.

AJÁNLOTT PROGRAMOK

● Kirándulás a Belső-Őrségben

A túra során lehetőség nyílik a kaszálógyümölcsösök és a láprétek élővilágának megismerésére, a veleméri Árpád-kori műemlék templom, a gödörházi harangláb és a magyar-szombatfai Fazekas Múzeum megtekintésére.

● Vend-vidéki barangolások

A résztvevők a fokozottan védett Hampó-völgy természeti értékeivel, a szálaló erdő sajátosságaival, valamint a szórvány településszerkezet néprajzi értékeivel ismerkedhetnek meg.

TURISZTIKAI INFORMÁCIÓ

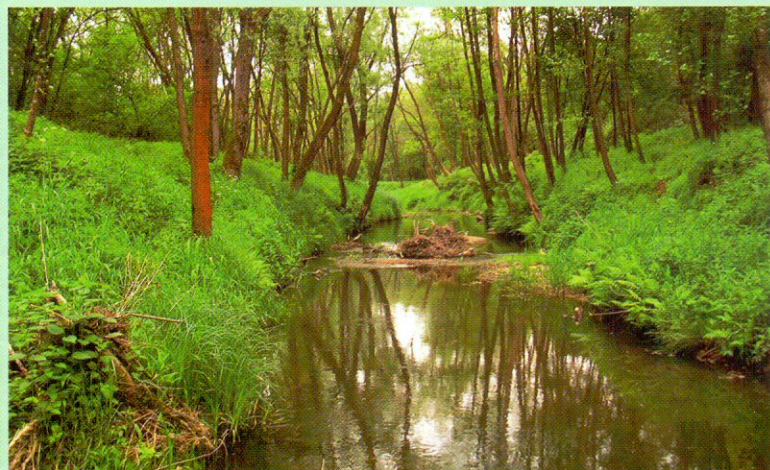
● Turinform Őrség

A természetvédelmi és turisztikai információs központ széles körű szolgáltatással, túra- és programajánlatokkal, térképekkel, kiadványokkal és plakátokkal várja az érdeklődőket.

Fertő–Hanság és Őrségi Nemzeti Park Igazgatóság, Harmatfű Természetvédelmi Oktatóközpont
Cím: 9941 Őriszentpéter, Siskaszer 26/A
Telefon: 06-94/548-034.

E-mail: orseginp@onp.kvvm.hu
Honlap: onp.nemzetipark.gov.hu

adottságok jobb kihasználása miatt. Az égetett téglá a XIX. század második felében vált mind gyakoribb építőanyagá. A jelenleg is számos helyen fellelhető téglalapítású épületek szép példái a „kódisállásos” lakóházak és a lopott tornácós pajták. Az Őrséget járók a gazdasági udvarok népi építészetének egyedülálló emlékeit, az emeletes kástut még eredeti formájában találják meg Szalafőn, a Pityerszeren. A népi faépítészet remekei az úgynevezett szoknyás haranglábak. Ezek legszebb példája a pankaszi, a gödörházi és a kercaaszomori harangláb. A régmúlt kiemelkedő jelentőségű emlékeit a több helyütt fellelhető Árpád-kori templomok jelentik.

A Kerca-patak mesébe illő völgye

A népi kismesterségek képviselői több településen még ma is találkozhatunk. A tovább élő fazekashagyományok Magyarországon, Gödörháza lelhetők fel. E falvakban a jellegzetes sötétzölddel, barnával készült tányérok, fazekak, „bugyiga korsók”, tepsik várják a látogatókat. A fazekasmesterség mellett külön említést érdemel a lassan kihaló mesterség, a kópickótés is. A rozszalmából és mogyoróhánacsból készült különböző formájú tárolóedények igazi különlegességei a népi tárgyi kultúrának.

KÖRNYEZETI NEVELÉS

Az Őrségi Nemzeti Parkban szervezett környezeti nevelési programok az erdők, a rétek, a vizes élőhelyek, a

néprajzi és kultúrtörténeti értékek, valamint a hagyományos kisparaszti gazdálkodás élményszerű megismertetését célozzák. Kikapcsolódást nyújtanak, a hasznos tudás iránti vágy felébresztésére törekednek. A *Harmatfű Természetvédelmi Oktatóközpont* természetismereti vetélkedők, terepi foglalkozások, a jeles természetvédelmi napokat köszöntő események szakszerű lebonyolításával segíti a nemzeti park területén levő általános és középiskolák környezeti nevelési tevékenységét. A vendégeket kidolgozott erdei iskolai programok várják, amelyek előzetes bejelentkezéssel vehetők igénybe. Ezek fontosabb moduljai az erdők, a száraz és nedves kaszálórét, a

● *Rezgő nyár tanösvény*

A tanösvény Őriszentpéteren, a Harmatfű Természetvédelmi Oktatóközpont épülete melletti erdőszámban található. Bemutatja az erdei szukcessziót, az Őrségi Nemzeti Parkra jellemző növény- és állatvilágot, valamint a tókák élővilágát. Hossza: 300 méter.

Pihenő magyartarka-állomány

● *Fürge cselle tanösvény*

A tanösvény Kercaszomor faluból indulva a Kerca-patak és környékének élővilágából ad ízelítőt. Csak gyalogosan járható be. Hossza: 3,2 km.

● *Szomoróci tanösvény*

A magyar–szlovén országhatáron végződő tanösvény egy bájos határ menti falucska, Kercaszomor múltjába és jelenébe, kultúrtörténeti értékeibe kínál betekintést. Gyalogosan, kerékpárral és autóval egyaránt bejárható. Hossza: 3 km.

● *Szala menti tanösvény*

A látogatók igazi terepi program keretében a Szala mente élővilágát ismerhetik meg. A tanösvény Szalafő központjából indul, és Őriszentpéteren, az Őrségi Nemzeti Park keserűségi vendégházánál végződik. Csak gyalogosan járható be. Az eligazodást táblák, illetve az országos kék turistajelzés követése segíti. A tanösvény hossza: 3,8 km.

● *Felsőszéri tanösvény*

A tanösvény Szalafőn a felsőszéri buszvárótól indul, és Pityerszerre vezet át. Állomásai az Őrség népi építészetének sajátos világát mutatják be. A felsőszéri rész autóval is bejárható, a Pityerszerre átvezető terepi szakasz csak gyalogosan látogatható. A tanösvény hossza: 1,7 km.

● *Körtike tanösvény*

A tanösvény Szalafő környékének jellemző élőhelyeit, természeti érté-

keit ismerteti. Szalafő-Csörgőszerről indulva Szalafő-Pityerszerre, a népi műemlékegyütteshez vezet át a látogatókat. Gyalogosan, kerékpárral és szekéren egyaránt bejárható. Hossza: 6,2 km.

● *Sárgaliliom tanösvény*

Velemérről Magyarországbatfára vezet át az érdeklődőket, bemutatva a kevéssé ismert és látogatott Belső-Őrség természeti és kulturális értékeit. A veleméri buszfordulótól indul, így busszal és személygépkocsival is könnyen megközelíthető. Hossza: 6,2 km.

● *Töllös tanösvény*

A Szentgyörgyvölgy és Magyarföld közötti erdőrézletben a szálalóerdő csodálatos világába vezet be az érdeklődőket. Átlagos erőnlét esetén egy óra alatt kellemes séta tehető. Hossza: 2,8 km.

● *Szakvezetés*

Az Őrségi Nemzeti Parkban szolgáltatott programok az erdők, a rétek, a vizes élőhelyek, valamint a kultúrtörténeti és néprajzi értékek él-

Bakhatás szántás

ményszerű megismertetését célozzák. Vidám tapasztalatgyűjtésre hívnak, a felfedezés szépségének, az együtt terepedés örömeinek megtapasztalására ösztönöznek.

A szakvezetések előzetes bejelentkezéssel, egyeztetett időpontokban indulnak. A résztvevők élményekben gazdag betekintést nyerhetnek az Őrségi Nemzeti Park sajátos világába. Közelebről is megismerkednek az örökül hagyott természet és a tájba simuló épített örökség egyedülálló értékeivel, a régi mesterségek és a szerek-porták hangulatával.

● *Kerékpártúrák*

A kerékpározás szerelmeseit száz darab kölcsönözhető kerékpár, valamint szerviz és kerékbárát szálláshelyek várják.

ŐRSÉGI NEMZETI PARK

Az alapítás éve: 2002.

Területe: 43 933 hektár.

Fokozottan védett terület: 3104 hektár.

Erdőrezervátum-területek: 192,7 hektár,
ebből magterület: 58,7 hektár.

Védett és fokozottan védett növényfajok száma: 111.

Védett és fokozottan védett állatfajok száma: kb. 240.

Ramsari területek: 10 961 hektár.

Csak a nemzeti parkból ismert növényfajok: avarvirág,
réti palásfű, zöldvirágú körtike és havasi éger.

Csak a nemzeti parkból ismert állatfaj: karéliei kérész.

Lápok száma: 10.

Földvárak száma: 5.

Írta: Gruber Ágnes, Havas Márta, Horváth Jenő,
Kevy Albert, Sivák Krisztián

Fotó: Havas Márta, Kevy Albert, Márkus Rita,
dr. Markovics Tibor

Térkép: Tanner Tibor

FELELŐS KIADÓ, FŐSZERKESZTŐ: DOSZTÁNYI IMRE

MŰSZAKI, GRAFIKAI SZERKESZTŐ: KERÉK ANTAL

NYOMDAI ELŐKÉSZÍTÉS: PIXEL-X KFT. NYOMÁS: RÉVAI NYOMDA KFT.

